

(Nukelta iš 67 p.)

saugojo jo portretą ir dokumentus, guosdamasi viltimi, kad tie raštai padės susigrąžinti vyrą, kurio jai vis dėlto nebuvo lemta išvyti. Kreolas Leonai teatsiuntė kapšėlį su trimis tūkstančiais ekiu ir nurodė, kad nuo šiol ji nebegali tikėtis jokios jo paramos ir neturi bandyti jo palenkti į savo pusę. Pareiškė, kad jo perkalbėti nepavyks ir niekas neprivers jo sulaužyti priešai, kad niekada kol gyvas nesusitiks su nedėkinga, nusidėjusia giminaite. Deja! Dangus Leonai paruošė ir kitų išbandymų. Netrukus nelaimingajai teko iškęsti visas motinystės kančias. Plūsdama ašaromis, nes gimdymas buvo sunkus, ji pagimdė Zorą. Nerimaudama dėl dukros likimo Leona ypatingai rūpinosi tokiu brangiu jai vaiku. Ji ketino parašyti ponui de Liunji ir papasakoti, kas nutiko. Tikėjo, kad jo širdis jautri ir jis neabejodamas pripažins savo dukrą. Aš tebeturėjau ryšių su Prancūzija. Savo ruožtu paprašiau informacijos apie de Liunji. Sužinojau, kad tas vyras iš kilmingos, senos, bet neturtingos šeimos, beje, ta pavardė man buvo žinoma. Leona atsakymo į laišką nesulaukė. Tiek ir telaimėjome iš savo paieškų. Daug vėliau sužinojau, kad ponas de Liunji vedė turtingo bankininko dukrą, kuri už jo pavardę atsilygino didele pinigų suma. Jei laikas ir neišskleidė, tai bent apramino Leonos širdgėlą. Ji švelniai, kantriai, kaip moko mūsų tikėjimas, nusilenkė likimui. Nors buvo labai jauna, bet susitaikė su būsimais vargais. Ji paaukojo Zorai savo gyvenimą, rūpinosi ja. Jai egzistavo tik dukra. Zora jai buvo viskas. Už tris tūkstančius ekiu, kuriuos ji gavo iš kreolo, aš pasiūliau jai pasistatyti paprastą, bet patogų namą nuošalioje, mieloje ir derlingoje vietoje. Juodaodis vergas dirbo Leonos sode ir vykdavo į miestą pirkinii. Aš dažnai lankydavausi tuose namuose, kad galėčiau pasigėrėti nuostabiąja Leona ir jos dukra. Jaučiau malonumą, puoselėdamas tą jauną augalėlį, augantį palaimingai, nepažįstantį gyvenimo sunkumų ir nusikaltimų, kurie nuplėšia šlovę žmonijai ir verčia ją dejuoti. Netrukus pasitraukiau į šią buveinę, kurią Leona įrengė man. Nuo tada maloniausias mano užsiėmimas – ugdyti Zoros, kuriai skyriau visą savo žemišką švelnumą, protą ir širdį. Zorą gamta apdovanojo geriausiomis savybėmis. Jos širdis labai jautri, todėl dažnai būkštauju, kad gyvenime ji neišvengs bėdų.

– Tegul Dangus, – kalbėjo senis, stipriai suspaudęs rankas, – tegul Dangus saugo ją nuo baisių nelaimių, kurias patyrė jos motina! Te niekas nesutrikdo jos ramybės, palaimingo saugumo jausmo! Te niekada nešvarus nuodėmės gūsis nepalies tokios tyros būtybės!

Trumpa malda labai sujaudino Henriką, o tėvas Anzelmas pasakojo toliau.

– Zoros siela, – tęsė jis, – yra atvira, nuolanki ir kartu tobula. Kyla noras vadinti ją genijumi, jei taip galima vadinti tūkstančius be pastangų ir apmąstymų joje gimstančių puikių minčių. Tai derlinga, bet neįdirbta žemė. Iki šiol dėjau visas pastangas, norėdamas suturėti, nuraminti ypatingai gyvą, lakią jos vaizduotę, norinčią viską pažinti ir trokštančią mokytis. Zora neturi kitų žinių, išskyrus tas, kurias jai suteikiau per dažnus mūsų pokalbius, nes ji, beje, nemo-ka skaityti ir rašyti. Nesistebėkite. Žinios yra visiškai bevertės vienatvėje, į kurią ją įstūmė likimas, susiklosčiusi padėtis.

Kam pažindinti ją su pasauliu, kurio ji pasmerkta niekada nepažinti? Tą darbą atliks jos genijus. Ji turi susikūrusi pasaulį, atitinkantį jos supratimą apie dorą ir tobulumą. Palieku jai tą iliuziją, dėl kurios ji

laiminga ir dėl kurios, deja, sužinojusi apie Leonos nelaimės, jau kuris laikas abejoja, tačiau jos siela neprarado primityvaus dorumo. Artėju prie to, kas jus domina labiausiai, prie to, dėl ko stebėjotės: žinokite, Zorą myli siaubingasis Zamtė, baisesis anglams prijauciantis negrų vadas. Šis tigras, kurio širdies niekas negalėjo suminkštinti, pamilo Zorą, vos ją pamatęs. Jį užvaldė aistra ir jis verčia Zorą jam atsi-duoti. Zora pasinaudojo savo įtaka vadui ir neseniai ištraukė jus iš jo karių nagų, tačiau aš drebu, kad įpykęs Zamtė gali pasinaudoti šiuo įvykiu ir priversti Zorą tekėti už jo, nors jai tai slykštu.

– Ne, tėve, – karštai paprieštaravo Henrikas, – Zora niekada netaps auka dėl savo kilnaus poelgio. Kol mano gyslomis tekės nors lašelis kraujo, aš ginsiu, saugosiu tokią dorybę. Turiu draugų, sugebėsiu apsaugoti ją nuo nedorų jos baisiojo kavalieriaus persekiojimų. Patikėkite manimi: visa sielvartaujanti sala netrukus bus išvadauta iš priespaudos, iš tironiškos juodųjų valdžios.

Tada Henrikas papasakojo tėvui apie ekspediciją, turinčią išstumti negrus iš Santo Domingo salos ir atkurti joje baltųjų valdžią, papasakojo apie jų sėkmę išsilaipinus saloje, nors tą sėkmę ap-temdė baisesis Prancūzijos kyšulio, gražiausio ir labiausiai klestinčio prancūzų kolonijų miesto, gaisras. Pasisakė esąs lenkas, kovojantis, kaip ir daugelis jo draugų, po svetimomis vėliavomis tik vildamas, kad vieną dieną Lenkija atgaus visas savo teises. Senis dėmesingai žvelgė į Henriką.

– Didis Dieve, – šūktelėjo jis, – kokie nesuvokiami keliai, kuriais tu vedi mirtinguosius į jų likimo tikslą ir tavo valios išsipildymą.

Saulė jau leidosi, nuauksindama bananmedžių viršūnes, šešėlis šliaužė į miško tankmę. Prieš sugrįždamas į buveinę Henrikas paprašė tėvo Anzelmo pristatyti jį tai įdomiai šeimai, kurią panoro pažinti. Tėvas Anzelmas pažadėjo išpildyti karštą jo prašymą ir įsipareigojo jau rytoį nuvesti jį į Zoros namus, kurie buvo visai netoli.

III SKYRIUS

Kitą rytą Henrikas džiaugsmingai žvelgė į patekėjusios saulės spindulius. Pabudus pirma mintis buvo apie kelionę pas Zorą. Tėvas Anzelmas, naudodamasis ryto gaiva, patraukė su Henriku į trobelę. Žingsniuodamas kalbino jį įvairiomis temomis. Pats taip pat įdomiai ir noriai pasakojo. Jis kalbėjo paprastai, bet perteikė daug gilių ir išsamų žinių. Labiausiai mėgo gamtos mokslus.

– Demoniškos prigimties vyrui, – kalbėjo jis, – nėra nieko įdomesnio, nes tie mokslai nagrinėja gamtą ir reiškia dėkingumą Kūrėjui.

Jis ragino Henriką grožėtis augalų, gėlių, medžių, kurie Europoje auga tik šildomose patalpose, įvairove, nes čia jie tarpo savaime ir džiugino akį spalvų švytėjimu, o uoslę – kvapų subtilumu. Laukuose iš visų pusių plytėjo didžiuliai cukranendrių, kukurūzų, agavų, indigo ir kitokių augalų plotai. Kalnų viršukalnes vainikavo apelsin-medžių ir citrinmedžių giraitės. Tūkstančiai įvairiausių medžių, skirtingų rūšių palmės lyg puokštės išsibarstė aplink ir teikė prieglobs-tį nuo svilinančios saulės bei nokino puikius vaisius, galinčius numalšinti sunkių darbų nuvargintų arba dienos kaitros išsekintų žmonių troškulį. Tėvas Anzelmas, matydamas, kaip Henrikas stebisi ir koks jis yra susižavėjęs tomis grožybėmis, į kurias buvo vos spėjęs žvilgtelėti, kai atsidūrė saloje, tarė jam:

– Tikrai nesistebiu, matydamas, kokį įspūdį jums daro gamtos spektaklis.

(Tęsinys kituose numeriuose)